

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»

Циклова комісія гуманітарних дисциплін та фізичної підготовки

Директор ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»



ЗАТВЕРДЖУЮ»

Тамара ГУБАНОВА
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

для здобувачів освіти

галузь знань
спеціальність
освітньо-професійний ступень

08 Право
081 Право
фаховий молодший бакалавр

освітньо-професійна програма
вид дисципліни

Право
Обов'язкова

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	четвертий
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	іспит

Викладач: к.ф.н., доцент Головченко О.В.

Затверджено: На 2024/2025 н.р. Протокол Педагогічної ради № 8/1 від 30.08.2024 р.
Пролонговано: На 202 /202 н.р. Протокол Педагогічної ради № від . 202 р.

КИЇВ – 2024

Розробники:

Головченко Ольга Віталіївна
кандидат філософських наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

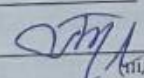
Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін та
фізичної підготовки


(підпис) (Інна Степанчук.)

Протокол № ___ від « ___ » _____ 2024 р.

Схвалено методичною радою ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Протокол № ___ від « ___ » _____ 20__ року

Голова методичної ради 
(підпис) (Людмила Павленко)

ВСТУП

1. Мета дисципліни. Основною метою викладання дисципліни є формування філософських засад мисленнєвої діяльності та навичок використання набутих знань при здійсненні наукового аналізу актуальних філософських проблем, що передбачає:

- формування наукового розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства та теоретичної основи людського світобачення, засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, формування цілісних уявлень про зародження та розвиток філософської думки, а також про сучасні філософські проблеми природи, людини і суспільства;

- розвиток філософської культури мислення, формування філософського рівня абстрактно-теоретичного мислення, розширення свідомості до рівня розуміння сутнісних узагальнень, здобуття навичок самостійного аналітичного мислення, раціонального філософського підходу до процесів та тенденцій сучасного світу, оволодіння діалектикою мислення, поєднання логічного і діалектичного мислення;

- оволодіння філософською методологією аналізу і дослідження, усвідомлення особливостей філософської методології пізнання, набуття навичок науково-філософського аналізу, оволодіння діалектикою пізнавального процесу, основними формами, методами і принципами наукового пізнання, теорією та методологією пізнання суспільного розвитку, його об'єктивних та суб'єктивних основ; вироблення практики аналітичних висновків і перспективних моделювань наукових проектів;

- формування наукового філософського світогляду, засвоєння наукової картини світу, вироблення сенсу життя, критичного і творчого мислення, свідоме застосування в професійній діяльності філософської методології, виховання активної життєвої і громадянської позиції, виховання творчої особистості і набуття навичок духовного самовдосконалення, розуміння багатоваріантності шляхів культурного і цивілізаційного поступу людства;

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1) успішне опанування дисципліною «Основи філософських знань»;

2) загальне уявлення про основні етапи, форми і принципи пізнавального процесу, а також характеристики істинного знання;

3) оволодіння елементарними навичками наукового мислення та вмінням позбигати упередженості і крайнощів у пізнавальному процесі;

3. Анотація навчальної дисципліни. При вивченні дисципліни розкриваються: предмет, структура і функції філософії, її місце в системі наукового знання і формуванні свідомості; основне питання філософії та відповіді на нього (напрямки філософії), історичні типи філософії та її школи; філософське розуміння світу, поняття буття, матерії та способів і форм її існування; філософське розуміння свідомості, її походження, структура і функції; діалектика як філософський метод розуміння відносин людини і світу, основні закони, категорії і принципи діалектики; пізнавальне ставлення людини до світу та роль практики у його перетворенні людиною, діалектика, етапи, форми і принципи пізнавального процесу; основні форми людської дійсності (суспільно-економічна формація, цивілізація, культура, людство) та їх ключові проблеми, діалектика історичного процесу, джерела, рушійні сили і закони суспільного розвитку; ціннісне ставлення людини до світу, духовне життя людини і суспільства, духовне виробництво та формування духовного світу особистості. В контексті отримання юридичної спеціальності заторкуються питання: про право як форму суспільної свідомості і його відмінність від моралі; про право як спосіб людського буття і основні форми його буття; антропологічні, соціальні, ціннісні і пізнавальні аспекти права.

4. Завдання вивчення дисципліни:

- осмислення предметного поля філософії, розкриття значення і ролі філософії в загальному розвитку людства;

- створення розгорнутого уявлення про структуру і основні сфери філософського знання (онтологію, гносеологію, логіку, натурфілософію, філософську антропологію, соціальну філософію, аксіологію);

- ознайомлення з історією розвитку філософської думки, історичними типами і напрямками філософії;

- набуття навичок аналізу «вічних проблем» філософії та її основних концептуальних ідей;

- засвоєння основних понять, категорій, законів і принципів філософії;

- набуття теоретичних уявлень про різноманіття форм людського досвіду, природу мислення і пізнання, співвідношення знання та віри, істини і омани;

- усвідомлення належного ставлення людини до природи і суспільства, співвідношення біологічного та соціального в людині, діалектики формування особистості, її свободи та відповідальності;

- отримання вміння творчо інтерпретувати явища сучасного світу та змін, що відбуваються у ньому, застосовувати набуті філософські знання та принципи правильного мислення в реалізації особистісних позицій;

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати:</i> предмет і коло основних проблем і питань філософії (відношення матерії і свідомості, людини і світу), структуру і функції філософії, базові категорії філософії, їх зміст і функції, специфіку філософського мислення;	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес-опитування, тестування, есе</i>	5%
1.2	<i>Знати:</i> основні етапи розвитку філософської думки, історичні типи філософії, її напрямки, школи та найбільш видатних представників;	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес-опитування, тестування, есе</i>	5%
1.3	<i>Знати:</i> сутність, форми і рівні буття, походження світу і його наукову картину; поняття матерії, її атрибути і форми існування;	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес-опитування, контрольна робота, колоквиум</i>	5%
1.4	<i>Знати:</i> походження, структуру і основні характеристики свідомості, роль і місце в ній мислення та його важливі характеристики, відносини між суспільним буттям і суспільною свідомістю, структуру і функції останньої;	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес-опитування, тестування, диспут</i>	5%
1.5	<i>Знати:</i> сутність, основні закони, категорії і принципи діалектики, а також існуючі альтернативи	<i>Лекція, семінарське заняття,</i>	<i>Експрес-опитування, контрольна робота, колоквиум,</i>	5%

1.6	<i>Знати:</i> сутність і структуру практики, її роль у пізнанні, основні характеристики практики і пізнання, структуру, умови та ключові етапи пізнавального процесу; форми і методи наукового пізнання та особливості творчого пізнання, єдність діалектики, логіки та гносеології;	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес-опитування, тестування, есе, диспут</i>	5%
1.7	<i>Знати:</i> сутність і походження людини і суспільства, їх основні форми буття, відносини між людиною і суспільством, людиною та природою, джерела, закони і рушійні сили історичного процесу, критерії суспільного прогресу;	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес-опитування, контрольна робота, диспут</i>	5%
1.8	<i>Знати:</i> сутність і походження духовності, її основні характеристики, взаємозв'язок духовного життя суспільства і духовного світу людини, роль духовності у поступі людства;	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес-опитування, есе</i>	5%
2.1	<i>Вміти:</i> розрізняти історичні типи світогляду, основне питання і основну проблему філософії, розв'язувати основне питання філософії; визначати приналежність філософських вчень і шкіль до певного напрямку філософії;	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Наукові доповіді, дискусії, тестування</i>	6%
2.2	<i>Вміти:</i> будувати наукову картину світу, розрізняти форми і рівні буття, способи і форми існування матерії, доводити матеріальну єдність і багатоманітність світу.	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Наукові доповіді, обговорення, тестування, тренінг</i>	6%
2.3	<i>Вміти:</i> розв'язувати філософську проблему свідомості (відношення між свідомістю і буттям), розрізняти опредметнення і розпредметнення свідомості, рефлексію і розуміння, форми, рівні і стани суспільної свідомості	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Наукові доповіді, обговорення, тестування, есе</i>	6%
2.4	<i>Вміти:</i> застосовувати діалектичний метод і закони діалектики до пізнання відносин людини і світу, розрізняти об'єктивну і суб'єктивну діалектику; пояснювати обмеженість альтернатив діалектики	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Наукові доповіді, дискусії, тестування, тренінг</i>	6%
2.5	<i>Вміти:</i> розв'язувати філософську проблему практики (відношення між практикою і пізнанням), розрізняти практику, діяльність і працю, визначати мету пізнавального процесу та обирати ефективні шляхи її досягнення;	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Наукові доповіді, дискусії, тестування, тренінг</i>	6%

принципів та норм міжнародного права у професійній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

7. Схема формування оцінки

Максимальна підсумкова оцінка за навчальну дисципліну становить 100 балів, з яких максимальна кількість балів за підсумками поточного оцінювання становить 40 балів, а за результатами підсумкового оцінювання – 60 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується шляхом додавання кількості балів, отриманих за результатами поточного оцінювання, та кількості балів, отриманих за підсумковою формою контролю (іспит); для успішного завершення вивчення дисципліни сума таких балів не може бути меншою ніж 60 балів.

7.1 Форми оцінювання

7.1.1. Форми поточного оцінювання:

- 1) експрес-опитування – від 1 до 3 балів;
- 2) колоквиум – від 2 до 4 балів;
- 3) написання есе – від 1 до 5 балів;
- 4) тестування (з набору суджень вибрати вірні) – від 1 до 5 балів;
- 5) тематична наукова доповідь (виконання + презентація) – 5 балів;
- 7) дві модульні контрольні роботи – від 1 до 12 балів за кожну (всього: від 2 до 24 балів).

Щодо таких форм поточного оцінювання як виконання тематичної наукової доповіді та презентації її матеріалів встановлений мінімальний пороговий рівень оцінки (5 балів), недосягнення якого означає, що за даною формою оцінювання здобувач освіти набрав 0 балів.

Мінімальна кількість балів, яка може бути отримана студентом за відповідними формами поточного оцінювання, складає 24 бали, а максимальна - 40 балів. У разі, якщо студенту за семестровими формами оцінювання виставлено менше 24 балів, він не допускається до складання іспиту. При фактичному отриманні здобувачем освіти за підсумками поточного оцінювання більше ніж 40 балів, зарахуванню підлягають лише 40 балів.

7.1.2. Форма підсумкового оцінювання: письмовий іспит.

Іспит проводиться у формі письмової роботи, яка включає виконання 3-х завдань (а саме надання відповідей на теоретичні питання курсу) – від 1 до 20 балів за кожне. Максимальна кількість балів, які здобувач може одержати за виконання письмового іспиту, становить 60 балів, мінімальна – 36. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 36 балів, останні не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру), у відомості в колонці «бали за іспит» ставиться «0», а в колонку «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Перескладання результатів підсумкового оцінювання з метою покращення одержаної позитивної оцінки не допускається.

7.1.3. Підсумкова оцінка

Підсумкова оцінка є сумою балів, виставлених за результатами поточних форм оцінювання та письмового іспиту. Максимальна підсумкова оцінка за початкову дисципліну може становити 100 балів, мінімальна - 60. Відповідно для отримання мінімуму/максимуму підсумкової оцінки мінімум/максимум за змістовні модулі та письмовий іспит становить:

	ЗМ-1	ЗМ-2	іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	12	12	36	60
Максимум	20	20	60	100

7.2 Організація оцінювання:

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з даною програмою. Видами поточного контролю можуть бути: експрес-опитування, колоквиум, розв'язання практичних завдань (задач), тестування (з набору суджень вибрати вірні), тематична наукова доповідь (виконання + презентація), модульні контрольні роботи.

Оцінювання усних відповідей, а також результатів презентації за матеріалами наукової доповіді здійснюється безпосередньо після їх завершення на семінарських заняттях. Розв'язання практичних завдань (задач), тестування та виконання модульних контрольних робіт відбувається на семінарському занятті, а їх результати оголошуються на наступному семінарському занятті.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів.

У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час (час консультацій викладача), шляхом усного опитування, розв'язування практичних завдань (задач). Пропущене заняття може бути відпрацьоване не пізніше 2-х тижнів з дати завершення дії поважних причин. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

Дисципліна викладається у одному семестрі. За 10 днів до початку екзаменаційної сесії викладач, який веде семінарські заняття, припиняє приймати відпрацювання. Заняття, пропущені та не відпрацьовані студентом у першому семестрі, не допускаються до відпрацювання в другому семестрі.

Для студентів, які за семестровими формами оцінювання отримали кількість балів, яка є меншою мінімальної кількості балів (<24 балів), проводиться додаткова заключна контрольна робота з питань, необхідних та достатніх для отримання допуску до іспиту. Обсяг та зміст заключної контрольної роботи визначається викладачем залежно від рівня успішності студента (наприклад, кількості набраних балів протягом семестру; кількості пропущених занять і їх питомої ваги у загальній кількості занять; тем, з яких не отримано оцінку або отримано недостатню кількість балів; невідпрацьованих занять тощо).

Результатом проведення заключної контрольної роботи може бути: (1) допуск до іспиту з виставленням студентові 24 балів, як оцінки за семестровими формами оцінювання; або (2) недопуск до іспиту з виставленням студентові лише тих балів, які він набрав за семестровими формами оцінювання (без врахування результатів заключної контрольної роботи).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Предмет, історія та основне питання філософії.			
Тема 1. Предметне поле та призначення філософії	2	2	6
Тема 2. Історичні типи філософії	4	4	6
Тема 3. Філософське розуміння світу	4	4	4
Тема 4. Свідомість як філософська проблема	2	2	4
Модульна контрольна робота 1	-		-
Змістовий модуль 2.			
Діалектика, пізнання та практика.			
Тема 5. Діалектика як філософський метод розуміння відносин людини і світу	4	2	6
Тема 6. Практика і пізнавальне ставлення людини до світу	4	2	6
Тема 7. Відносини людини і суспільства як філософська проблема	4	2	6
Тема 8. І Духовність людського буття	2	2	6
Модульна контрольна робота 2	-		-
<i>Всього</i>	26	20	44

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **26 год.**

Семінари – **20 год.**

Самостійна робота - **44 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1.Александрова О.С., Горбань О.В., Мартич Р.В. Філософія права: Навчально-методичний посібник. – Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. - 126 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

2. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Харків : Право, 2018. – 432 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

3.Основи філософських знань. Підручник. Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка. За ред. В.А. Буслинського. – Львів: “Новий Світ – 2000”, 2020.– 352 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

4.Петінова О.Б. Філософія: навч. посіб. - Одеса: Ун-т Ушинського, 2019. - 304 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

5.Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – Львів: “Новий Світ-2000”, 2020. – 296 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

6.Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / за ред. О.В.Рябініної, Л.І.Юрченко. – Х.: Вид-во Іванченка І.С., 2021. – 286 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

7.Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. - Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. - 440 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

8.Філософія : навч. посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-. Мрачковська, О. Б. Гасвська та ін. - Київ : КНЕУ, 2019. — 368 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

9.Ханстантинов В.О Філософія : курс лекцій Миколаїв : МНАУ, 2018.- 149 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

Додаткові:

1.Вступ до філософії: навч. посіб. до самостійної роботи для здобувачів ступеня бакалавра за всіма освітніми програмами всіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Б.В. Новіков, Р.М. Богачев, С.І. Бабіна, В.М. Зуєв, Г.М. Костроміна, Т.М. Свідло, М.І. Сторожик. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 84 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

2.Геращенко, Т. Г. Практикум з історії філософії : навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2019. – 126 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

3.Гнатюк Я. Статуси філософії : навч. посіб. / Я. Гнатюк ; ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника». – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2018. – 156 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

4.Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Філософія (філософія, релігієзнавство, етика і естетика / Саїтгареева О.Г. - Кривий Ріг, 2019. - 190 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

5.Кредитно-модульний курс з філософії, логіки, етики, естетики, релігієзнавства, соціології : навчальний посібник / [Стогній І.П., Кравченко О.П., Левченко І.М., Левченко Л.Ю., Харченко Л.М., Юхименко Н.Ф.]. – Переяслав-Хмельницький: «Видавництво К С В»., 2018. – 382 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

6.Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Філософія» (відповідно до вимог ECTS) для студентів I курсу / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, Ю. Ю. Калиновський. – Харків : Право, 2018. – 36 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

7.Практикум з філософії: Методичний посібник для викладачів та студентів ВНЗ / Під редакцією В.Л.Петрушенка. Львів: “Новий Світ –2000”, 2020. – 256 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

8.Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: навч. посіб. - Львів : Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2021.- 256 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

9.Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В.С.Бліхара. - Львів: ПП «Арал», 2018. - 184 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

10.Філософія : практикум / Л. В. Северин-Мрачковська, Ю. М. Вільчинський, В. Л. Деркач та ін. - Київ : КНЕУ, 2018. - 248 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

11.Філософія освіти: навчальний посібник / За наук. ред. академіка В.П. Андрущенко та ін.- К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2018. 342 с. // <https://fpk.in.ua/elektronna-biblioteka>

12.Фюрст М., Тринкс, Ю. Філософія / Пер. з нім. Вахтанга Кебуладзе. – Київ: Дух і Літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. – 544 с.